

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
Rituals interreligiosos: habituals i necessaris?

Estils

AFRONTAR EL MAL DES D'UNA FE ADULTA

Lluís Busquets i Grabulosa reflexiona al llibre *Déu, el mal i el meu càncer* (Claret) sobre el perquè del mal i com una malaltia pot detonar qüestions transcendents.

Amos Oz: contra el fanatisme

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Es fanàtics són sempre els altres? Amençats per fanatismes de tot tipus, costa desgranar qui és realment fanàtic, on s'amaga la llavor que, sobtadament, germina. Assistim periòdicament a crims contra la humanitat amb el pretext, precisament, de posar fi al fanatisme, fent encara més permeable la frontera entre qui és fanàtic i qui no ho és. Però més enllà d'aquest fanatisme declarat i violent, n'hi ha un de més subtil i proper, un fanatisme més difícil de copsar i que no sempre estem disposats a admetre.

Necessitem, doncs, experts en mostrar-nos aquest fanatisme que s'escola en la quotidianitat. Experts en mostrar-nos-el i en proposar antidòts, potser no per erradicar-lo, però sí per amansir-lo. El gran intel·lectual Amos Oz (Jerusalem, 1939) assegura, amb el seu to irònic tan característic, que la seva infantesa a Jerusalem l'ha fet expert en fanatisme comparat, i proposa: "Potser és hora de què tota escola, tota universitat, organitzi com a mínim un parell de cursos de Fanatisme Comparat, ja que aquest sorgeix a tot arreu. No em refereixo només als fanàtics declarats, aquells que veiem a la tele entre multituds histèriques que criden consignes en llengües que no entenem. No, el fanatisme sorgeix a qualsevol lloc. I les seves formes més silencioses, més civilitzades, són presents en el nostre entorn i fins i tot dins de nosaltres mateixos. Conec a molts pacífistes desitjosos de desaparèixer-me només per defensar una estratègia lleugerament diferent de la seva per assolir la pau amb els palestins".

Un clàssic sempre actual

Ara es torna a publicar l'edició revisada i ampliada del llibre *Contra el fanatismo* (Siruela), on Amos Oz s'endinsa d'una forma exquisida en una qüestió, malauradament, tan actual com sempre: "El fanatisme és més vell que l'islam, més vell que el cristianisme, més vell que el judaisme, més vell que qualsevol Estat i que qualsevol govern o sistema polític, més vell que qualsevol ideologia o creença", afirma, mentre puntualitza: "No estic suggerint que qualsevol que manifesti opinions vehements sigui un fanàtic, és clar que no. Dic que la llavor del fanàtic sempre brota quan s'adopta una actitud de superioritat moral que impedeix arribar a un acord. És una plaga molt comuna que, lògicament, es manifesta en diferents graus". Per a Oz, l'essència del fanatisme rau en aquest desig d'obligar als altres a canviar, "en la tendència tan

Per a l'intel·lectual israelià, la llavor del fanàtic sempre brota quan s'adopta una actitud desuperioritat moral

Ara es torna a publicar l'edició revisada i ampliada del llibre 'Contra el fanatismo' (Siruela), de l'intel·lectual israelià Amos Oz. FOTO

comuna de millorar al veí, d'esmenar a la nostra dona, de fer enginyer al nen o de corregir al germà, en lloc de deixar-los ser", assenyala l'autor, conscient d'arribar ben endins en aquesta descripció que va més enllà del tòpic benintencionat. Per això afegeix: "El fanàtic és una criatura d'allò més generosa. Sovint està més interessat en els altres que en ell mateix. Vol salvar la teva ànima, redimir-te. Alliberar-te del pecat, de l'error, de fumar. Alliberar-te de la teva fe o de la teva manca de fe". Així, la tendència fanàtica necessita l'altre fet

Reflexió
El fanatisme sovint comença a casa, quan es vol canviar un ésser estimat pel seu bé

de fang moll per modelar, un altre buit on abocar expectatives i projeccions, un altre inert que, quan no compleix el seu rol, encén al fanàtic fins al punt de voler-lo eliminar. Aquell altre imprevist, autònom, diferent, és el pitjor enemic de la ment fanàtica.

Amoz Oz reitera aquestes subtils que sovint no copsem: "Molt sovint, el fanatisme comença a casa, precisament per la urgència tan habitual de canviar a un ésser estimat pel seu propi bé. Comença per la urgència de dir-li a un fill: 'Has de ser com jo, no com la teva mare',

o 'has de ser com jo, no com el teu pare', o 'per favor, sigues molt diferent de nosaltres dos'. O quan en una parella un li diu a l'altre: 'Has de canviar, has de ser com jo, o sinó aquest matrimoni no funcionarà'".

Humor i imaginació

Hi ha remei, doncs, contra aquesta malaltia dels cors? O, si més no, un antidot que ajudi a frenar-la, a no deixar-nos que ens arrossegui? Oz respon: "D'una manera modesta, sent prudent, crec que la imaginació potser pot immunitzar de forma parcial i limitada contra el fanatisme. Crec que una persona capaç d'imaginar allò que les seves idees impliquen pot convertir-se en un fanàtic menys complet, cosa que ja implica una lleugera millora". A més de la capacitat d'imaginar quines conseqüències reals pot tenir allò què desitgem pels altres, el sentit de l'humor també és un gran remei. "Mai he vist un fanàtic amb sentit de l'humor. Ni he vist que una persona amb sentit de l'humor es converteixi en un fanàtic, a no ser que l'hagués perdut abans. Sovint els fanàtics són molt sarcàstics, però amb gens d'humor, ja que tenir sentit de l'humor implica riure's d'un mateix", explica Oz, que a més proposa una imatge poètica i convincent per veure'ns a nosaltres mateixos: la persona no com a illa, ni com a terra ferma, sinó com a península: "Tots som una península amb una meitat unida a terra ferma i l'altra mirant al mar -escriu a *Contra el fanatismo*-. Una meitat està connectada a la família i als amics, a la cultura i a la tradició, al país, al sexe, al llenguatge i a molts altres vincles. I l'altra meitat vol que la deixin mirar l'oceà en pau. Penso que ens haurien de permetre seguir sent penínsules. Tot sistema polític i social que ens converteixi a cadascú de nosaltres en una illa darwiniana i a la resta de la humanitat en enemic o rival és una monstruositat. I serà millor que ho recordem abans d'intentar modelar-nos els uns als altres i girar-nos l'esquena o que la persona que tenim al costat es torni com nosaltres quan el que realment ell o ella necessita és mirar l'oceà una estona. Això es pot aplicar a grups socials i cultures i, lògicament, a israelians i palestins. Cap dels dos és una illa i cap d'ells pot barrejar-se completament amb l'altre. Aquestes dues penínsules haurien de relacionar-se i a la vegada deixar-les al seu aire. Sé que és un missatge poc usual en aquests dies de violència, ira, venjança... Cert sentit de l'humor, la capacitat d'imaginar-se a l'altre i la capacitat de reconèixer la qualitat peninsular de cadascú de nosaltres, poden ser almenys una defensa parcial contra aquest fanatisme que tots portem a dins".

OPINIÓ

L'art de la paciència

SÍLVIA PALAU PUJOLS
CENTRE ZEN BARCELONA

Una de les ensenyances del budisme són els paramites, que podem traduir per pràctiques o perfeccionaments que ajuden en el camí cap al despertar, cap a l'alliberació del sofriment. Un d'aquests paramites és la paciència, que en sànscrit s'anomena *Kshanti*, que ens recorda d'exercitar la tolerància i la paciència de manera conscient i activa. Practicar la paciència no ho hem de confondre amb no actuar, com tampoc és sinònim de resignació.

Està bé recordar que el budisme no és dogmàtic, no es tracta de creences, sinó de pràctiques per a una vida més plena. Però en el món de la immediatesa i de la velocitat en què estem immersos, la paciència és, potser, més difícil que mai. El temps s'ha accelerat, sembla que tothom té molta pressa i que tot ha s'ha de fer molt ràpidament. Aquells que necessiten més temps queden descartats en un món en el qual prima la velocitat. Ens trobem amb avis que condueixen a poc a poc i que han

Envoltats com estem de nous estímuls constants, hem de parar i també escollir per poder aprofundir.

d' escoltar els clàxons de cotxes i motos que els fan saber que són una nosa, un obstacle en aquesta cursa que s'ha convertit la vida diària. L'ésser humà ha desenvolupat tots els mecanismes tècnics per augmentar la velocitat a tots els nivells, com per exemple, per donar resposta a les nostres preguntes només en un clic. Són però respostes també ràpides. Les respostes a les grans qüestions de l'existència necessiten temps, calma i paciència. Envoltats com estem de nous estímuls constants, hem de parar i també escollir per poder aprofundir.

Aturar aquest ritme frenètic una estona cada dia, durant setmanes, mesos i anys, permet finalment recollir el seu fruit, un profund aprenentatge que només es pot adquirir lentament, amb perseverança. Perquè, tenim pressa per arribar a on? Més ràpidament al fèretre? Segurament el recorregut serà més ric i plaent si el fem cultivant l'art de la paciència.

GETTY

Gent

TEXT:
JOAN CALLARISSA

Títolasdjfh agsdjfhgsjdhadsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Títolasdjfh agsdjfhgsjdhadsh

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

Maecenas suscipit feugiat lli, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet ris velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimen.